

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda br.VI-S1-882/71-2
od 11.I 1972.

Vijeće: dr Dušan Arneri, Gabro Badovinac, dr Emilio Pallua

Špediter - Odgovornost špediterovog komitenta prema špediteru - Špediterov komitent je odgovoran špediteru za naknadu prekostojnica koje je špediter platio brodaru da dobije teretnice za ukrcani teret, pa makar da kasnije bude ustanovljeno da visina prekostojnica ne odgovara iznosu koji je plaćen

Izvoznik je zaključio ugovor o prijevozu jelove gradje, koju je prodao u inozemstvo. U izvršenju toga poslao je nalog špediteru za otpremu robe. Špediter je sklopio ugovor s lučkim stivadorom za ukrcaj gradje na brod. Kad je roba bila ukrcana, brodar je odbio izdati teretnicu dok mu se ne plati naknada za prekostojnice u koje je brod pao u luci ukrcaja. U vezi s tim nastao je spor medju strankama i to: špeditera kao tužitelja, lučkog stivadora kao prvotuženika i špediterovog komitenta - izvoznika kao drugotuženika.

Tužitelj traži da sud prvo i drugotuženika presudom obveže da su dužni tužitelju isplatiti iznos od din.27.187,60 spp. na ime naknade prekostojnica koje je zbog dangube tužitelj platio brodaru, odnosno brodarovu agentu za brodarov račun. U tužbi je naveo da je on (tužitelj) kao špediter za račun drugotuženoga, kao "vlasnika" i izvoznika jelove rezane gradje, dao nalog prvotuženom da izvrši uskladištenje i utovar ove robe u m/S "Antonio Coculich". Prvotuženik je izvršio ukrcavanje u brod u vremenu od 20.II do 26.II 1969.g. Medjutim brodarov agent je dostavio tužitelju obračun i vremensku tablicu prema kojoj je brod pao u dangubu tri dana, 14 sati i 37 min. Nadalje brodarov agent je dostavljajući obračun na iznos od 27.067,60 din. istakao da ne može izdati teretnice dok mu se navedeni iznos u cijelosti ne podmiri, jer ima takav nalog od brodara. O tome da je upoznat komitent tužiteljev - drugotuženik koji je dao nalog tužitelju da se u cilju dobivanja dokumentacije o izvršenom utovaru brodaru plati danguba odnosno izda barirani ček za dangubu.

Tužitelj navodi da je stavio primjedbe brodarovu agentu na ispostavljenu vremensku tablicu u skladu s primjedbama stivadora - prvotuženika, da se obračun stojnica izvrši po najvećem skladištu na brodu (hold) zapremine 343,179 m³, a padanje kiše na bazi službenih podataka Hidrometeorološkog zavoda Zagreb. Postupajući po nalogu drugotuženika tužitelj je brodarovu agentu predao barirani ček, ali je stavio uvjet

da se ček ne realizira dok se ne okonča sporno pitanje opravdanosti stavljenih primjedbi na vremensku tablicu, već da ček služi samo kao polog, a ne za podmirenje dangubnine koju je obračunao. Na ovaj način tužitelj je nastojao da zaštiti interese drugotuženoga do okončanja postupka po primjedbama na vremensku tablicu. Ovo s razloga što je prema tužiteljevom shvaćanju za nastalu dangubninu odgovoran stivador prvotuženik, koji je baš i stavio te primjedbe. Međutim brodarov agent realizirao je ček u cijelosti, ne obazirući se na tužiteljevo ograničenje. Tužitelj je zbog prekoračenog ovlaštenja podnio tužbu sudu protiv brodarova agenta, ali je podlegao u sporu zbog pomanjkanja pasivne legitimacije agenta.

Prvotuženik je već u odgovoru na tužbu priznao da je djelomično odgovoran za nastalu dangubu. Stoga priznaje tužbeni zahtjev u pogledu iznosa od din. 5.661,65 spp. Predložio je da se tužba protiv njega u pogledu viška tužbenog zahtjeva odbije.

Drugotuženik (komitent) protivio se tužbenom zahtjevu u osnovi i visini i predložio da se odbije. Protivno tvrdnji tužbe, drugotuženik tvrdi da je, zbog vlastite zainteresiranosti da tužitelj ishodi teretnicu od brodara, on drugotuženik tužitelju dao nalog da poduzme sve što je potrebno da se ishodi teretnica, ali ne i da se brodaru plati dangubnina. Smatra da ne može biti odgovoran za dangubninu kad su dangubninu mogli prouzročiti bilo brodar bilo stivador. Niti sam komitent ne tvrdi da bi tužitelj neuredno postupao u izvršenju primljenih instrukcija.

Prvostepenom presudom na osnovi priznanja usvojen je tužbeni zahtjev protiv prvotuženika za din. 5.661,65 spp. Preostalim dijelom prvostepene presude odbijen je višak tužbenog zahtjeva u odnosu protiv prvotuženika, a usvojen protiv drugotuženika (za iznos od din. 21.525,95 din.spp.).

Na osnovi iskaza predstavnika tužiteljske parnične stranke, direktora tužitelja, kojemu sud vjeruje, prvostepena presuda smatra točnom tužiteljevu tvrdnju da je on dobio nalog od ovlaštenog predstavnika - direktora prodaje drugotuženika (takodjer saslušanog, ali kao svjedoka), da usprkos sastavljenih primjedbi brodara i stivadora na vremensku tablicu plati brodaru sve zaračunate prekostojnice. Isti svjedok izjavljuje da se ne sjeća da je takav nalog dao, a tužiteljev direktor to kategorički i na uvjerljiv način iskazuje. Prvostepeni sud nakon suočenja svjedoka smatra utvrdjenim da je do plaćanja prekostojnica došlo po nalogu komitentovom i to u ime i za račun komitentov. Dosljedno tome da je drugotuženik dužan platiti tužitelju preostatak spornog iznosa.

Prvotuženik protiv navedene prvostepene presude nije podnio žalbu.

Drugotuženik pravodobnom žalbom pobija prvostepenu presudu u dijelu kojem je obvezan na plaćanje iznosa od din. 21.525,95 spp. Ne navodi žalbene razloge iz čl.342 Zpp-a, niti čl.343 Zpp-a. U žalbi iznosi svoje shvaćanje prema kome je prvostepeni sud iz navedenih dokaza izveo pogrešan zaključak vjerujući iskazu tužiteljevog direktora, umjesto ispravno prema žaliteljevom shvaćanju da vjeruje iskazu njegovog svjedoka da nije bilo naloga drugotuženog tužitelju za plaćanje spomenutog iznosa, odnosno zaračunatih prekostojnica. Predložio je da se preinačenjem prvostepene presude u odnosu protiv njega tužbeni zahtjev odbije.

Drugostepeni sud ispitujući navedenu prvostepenu presudu u granicama navedenim u članu 353 Zpp-a, našao je da žalba drugotuženika nije osnovana.

Naime sud smatra pravilnim činjenična utvrdjenja, te i pravno stajalište prvostepenog suda. Stoga na valjane razloge koje iznosi prvostepena presuda, ovaj drugostepeni sud upućuje žalitelja.

Prvostepena presuda iznosi logične i uvjerljive razloge za - što vjeruje iskazu tužiteljevog direktora, odnosno iz kojih razloga ne vjeruje iskazu žaliteljevog svjedoka. Iz iskaza svjedoka potpuno pouzdano slijedi da je tužitelj izvršio isplatu prekostojnica brodaru nakon što je upozorio komitenta žalitelja na navodni brodarov nepravilan obračun stojnica koji se novčano izrazio u zaračunatim prekostojnicama, te i zakašnjenje stivadora s utovarom tereta u brod, po izričitom komitentovom nalogu. Komitent čak ni ne tvrdi da lučki špediter (tužitelj) nije postupio s dužnom profesionalnom pažnjom, niti uopće s bilo kakvom nepažnjom kad je platio brodaru, odnosno agentu brodarovu, zaračunate prekostojnice, jer i sam priznaje da je brodar izdavanje teretnice za ukrcani teret uvjetovao plaćanjem prekostojnica. Naprotiv komitent i sam priznaje da je dao tužitelju instrukciju "da poduzme sve što je potrebno da ishodi od brodara teretnicu", s time da će se pitanje odgovornosti za nastale prekostojnice rješavati naknadno.

Iz navedenoga nedvoumno slijedi komitentova obaveza da svom nalogoprimcu naknadi sve one izdatke koje je ovaj imao u ispunjavanju dobivenih instrukcija. Stoga je tužbeni zahtjev tužiteljev prema drugotuženiku opravdan ne samo u osnovi nego i u visini. Očito je naime da je tužitelju dao drugotuženik nalog za isplatu cijelog utuženog iznosa i pored znanja o stavljanim primjedbama na visinu prekostojnica, pa je stoga sporni iznos dužan platiti tužitelju.

V.V.